

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

V spominj ubogim dušam v vicah v mesecu vernih duš.

(Pevska mera vravnana po napevu, ki je bil že poprej zložen).

Oj! zakaj iz stolpa tako milo
Se razlega danes zvonov tužni glas?
Kaj pač v tem številu privabilo
V cerkev našo, verniki, je semkaj vas?

Žalni praznik danes se obhaja,
Posvečen spominju nam zaspalih,
Prošnja danes k Bogu vas navdaja:
V dušni spas kedaj iz groba vstalih.

Silni ogenj v vicah reve peče —
Tako sveta cerkev verne nas uči;
Njih trpenja nikdo ne izreče,
Jezik ga nobeden ne izgovori.

Milo kličejo nam iz trpenja:
Prihitite, dragi, semkaj na pomoč;
Zdaj za časa svojega življenja
Lajšajte nam mučno to prežalno noč!

Naj molitve vaše bi jim bile
V sveti raj nebeškim vratom zlati ključ;
Naj trpenja noč bi spremenile
V jasno-svitlo tamkaj jim nebeško luč?

*

Vsliši prošnje naše, Jezus mili,
Ki si sveti cerkvi vedno zvest pastir.
Vernih duš milobno se usmili,
Daj jim prosimo te, večni pokoj, mir!

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Sveti Peter Forerij (Fourier) in škof rezenški Mihael Wittmann, vstanovnika kongregacije ubogih šolskih sester „de Notre Dame“.

II. Škof Mihael Wittmann.

(Dalje.)

A blaženi mož je bil blizu konca svetnega življenja. Temu slavljenju naj sledi slava nebeška, svitla rajska krona.

V petek 22. februarija 1833. je stopil škof Wittmann na leco, da bi imel navadni postni govor. „Opazili smo“, pravi Diepenbrock, „težko hojo in nenavaden trud ob govorjenju. Govoril je o napuhu, in bistvo napuha je videl v tem, da ljudje, ki smo veliki grešniki, nočemo biti ubogi grešniki.“ D drugega jutra je stal ob. 5 uri že pri oltarju. Z veliko težavo je opravljal sv. daritev, in po končani sv. maši je hitel domu. Huda bolezen v črevih se je pokazala; zdravniki so bili poklicani, a bilo je prepozno. Wittmann je umrl prav za isto boleznijo, katera je našega velikega Slomškega spravila v prezgodnji grob.

Trpel je grozne bolečine, posebno, ko so zdravniki izvrševali razne operacije. Več kot 40 krat so ga morali v enem dnevu vzdigniti iz postelje, a ni stokal, ni tožil, neprenehoma je imel oči vprte na sveto razpelo in izdihoval je govoreče: „O moj Jezus, Ti si mi trpljenje naložil, dodeli mi milost, da ga zamorem nositi.“

Prve dni svoje bolezni je dal poklicati vladnega predsednika, pl. gospoda Schenk-a.

Ko sta bila z gospodom Schenkom sama, izpregovoril mu je bolnik slovesno: „Jaz sem star in bolan in popolnoma nesposoben biti škof rezenski, in le s težkim srcem sem sprejel kraljevo milost, ko me je priporočil Rimu za to dostojanstvo. V kratkem me bojo prekonizirali sv. oče. Bogu je znano, ako doživim imenovanje. Moje življenje je v božjih rokah. Jaz ne morem nikdar biti škof rezenski.“ Pl. Schenk izkušal ga je potolažiti, da kmalu ozdravi in da je le njegova velika ponižnost, ki mu vzbuja take misli. A on ne pozna nobenega vrednejega moža za to dostojanstvo. Wittmann je vstrajal ob svoji trditvi, ter je prosil Schenka, naj kralju Ludoviku nemudoma naznani njegovo resignacijo. To mu je pl. Schenk obljubiti moral. Dostavil je še: „Pa saj mi Bog sam odvzame to težko breme, saj bom živel le še malo dni. Ne, Gospod Jezus, moj Izveličar, Ti nisi dovolil, da tako slab in reven človek, kakor sem jaz, postane škof rezenski. Ti me vzameš prej s sveta, preden mi naložijo to težko breme. Tvoje sveto ime bodi prosvetočeno!“

Še marsikaj je s Schenkom govoril in blagoslovil ga je. Schenk se je poslovil, ter ga ni več videl.

Kakor je želel Wittmann umreti, tako so se vsi verniki bali ga izgubiti. Noč in dan so ljudje zanj molili v šolah, v cerkvah in po hišah. Vsako uro so stotine ljudstva prašale na cestah, kako je predragemu bolniku. Ves Rezen je bil v globoki žalosti. Bolnik je neprenehoma molil, ter večkrat popraševal, koliko da je ura. Odgovarjal je: „To uro je Jezus to in to trpel.“ Še enkrat je opravil veliko izpoved, prejel pobožno sv. zakramente umirajočih, ter potem vsak dan sv. obhajilo s pravo angeljsko pobožnostjo. Ko je bil prejel sv. poslednje olje, in je cerkvenik odhajal, vstal je bolnik iz postelje, vzel iz predala nekaj denarja, da bi odškodoval trud cerkvenikov. Ko se je ta branil sprejeti dar, šel je do vrat za njim ter ga prisilil, da denar vzame. Prav ta dan je tudi obdaroval na enak način ubogega mladeniča, ki mu je navadno obuvalo snažil.

Kakor smo že povedali, bilo je skoraj najzadnje delo Wittmannovo vstanovitev prvega samostana Bogu posvečenih devic, vzgojiteljic ženske mladine, v mestecu Neunburgu. Skoraj umirajoč je prejel naznanilo, da se je obravnava posrečila, in da se kmalu odpre prvi samostan. Od vseh, kateri so ga obiskali se je gijoljivo poslavljal, ter jih blagoslovil in po njih je blagoslovljal vso škofijo.

Slavnemu Klementu Brentanu in Diepenbrocku je podal desnico, in Diepenbrocku je rekel: „Vi ste me preveč cenili, jaz nisem nič nego ubogi grešnik, — pa hvala Vam za vse dobrote, katere ste mi izkazovali.“ Brentanu je rekel: „O moj predragi, nadaljujte svoje delo na čast gospoda Jezusa Krista. Delajte nevstrašeno!“

Pozneje je odslovil vse pričujoče, ter opečevano izrazil željo svojim strežnikom, naj ga položijo na tla, da umre kakor spokornik. Vsled prošnja je privolil, da so ga položili namesto na desko, na slamnico. Ukazal je na to, da so predenj postavili sveto razpelo. Rekel je: „Jaz sem kristijan in pod svetim križem hočem umreti.“ Trikrat je prestajal smrtne težave in ko so ga vprašali, kako mu je, je odgovoril: „Prav dobro, saj je z menoj moj Jezus.“ — Resnično Jezus je bil z njim, Jezus ga je k sebi vzel 8. marcija 1833 l. ob tri četrti na 4 uro zjutraj. Ta dan si je bil namenil, da bode šestim klerikom podelil sv. subdijakonot. Vedno je o tem govoril. Bil je res ta dan posvečenja, a ne za bogoslovce, temuč za njihovega škofa. Zgodnje jutro, katero ga je tolikrat našlo v molitvi utopljenega, je ta dan gledalo le njegovo truplo, a njegov duh je pred prestolom Trojedinega, na vekomaj srečen, častil svojega Gospoda.

I. Bilc.

II. nedelja v adventu.

Koga ste šli gledati v puščavo?
Trst, kateri veter maje sem ter tje?
(Matej 11).

„Značaj!“ — skoraj tolikrat zlorabljena, kolikorkrat izgovorjena beseda.

Kedaj se častno imenuje in kedaj se onečastuje ta beseda „značaj“?

Grškega izvora od glagola *γινωσκω*, samostalnik *γινωσκός*, se je povzela v vse druge jezike — in „karakter“ bi mesto domačinke „značaj“ smeli tudi mi govoriti in pisati. Toda Slovenci ljubimo v prid svojemu jeziku le domače besede. — Grška beseda *γινωσκός* označa orožje, s čimur se kaj vdolbljuje ali s čimur se naznanja kaki osebi vtisnjena, tako rekoč za stanovitno jej vdobljena svojost. — Po tem pomenu se torej pravilnim načinom značaje imenuje ta, ki je na določenem si stalu stanovitno delujoč; vedno sebi enak ter kolikor mogoče neizpremenljiv v svojih nazorih in svojem delovanju.

„Karakter — značaj“ kako češčena prikazen! Nemški učenjak Kant govori: „Ne le zelo veliko se je reklo o njem, nego tudi zelo se je pohvalil tak človek, o katerem se trdi, da je značaj.“ — Značaj strinja namreč v sebi vosek in jeklo; med in pa pelin; kakor gorko julijevo solnce zna biti in pa ob enem studna decembrova noč. Značaj — to ti je človek mehke volje; a vender, če treba, določnega dejanja; človek dobrega a ne nestanovitnega srca; človek, ki je dovteten vsacega zemskega gorjá, a ki se pa ne da pregovoriti sladkemu sleherniku, kadar bi prišel omajevat njegovo samostalnost. Značajniku je latinski pesnik Horacij zapisal hvalni glas:

*Illi robur, illi aes triplex
Circa pectus erat —*

triplastno jeklo namreč značajnemu človeku krog prsi leži.

Dragi! Danes nam stopa mogočna prikazen pred dušno oko: mož izmed največih na tej revni zemlji rojenih, sv. Ivan Krstnik — Krstnik značaj. Oni oblagodarjenec, stoječ na prehodu iz starega v novi zakon ter v proroškem pogledu govoreč o tem, ki je veči nego on; ki pride za njim; a je bil pred njim; ki mu je bilo razodeto po Bogu, da veliki Pričakovanec bo oni, nad katerega bo videl priti sv. Duha in ostati nad njim; prorok starega in novega zakona ob enem

— sv. Ivan Krstnik. — Taka nam je v mogočnih potezah danes risana evangeljska Krstnikova prikazen.

Danes nam je pred začujenim svojim očesom ta v skromnosti vtrjeni mož, sicer odlične duhovske rodbine, a vzrastel v nerodovitni puščavi; nepremičen v svojem prepričanju kakor skalna stena iz judovskega gorovja — a voljan pa za vse dobro in blago kakor je voljno-rahel tekoči val jordanjskih vodá.

To značajnik sv. Ivan Krstnik!

Dragi, da spodobno pripravimo svoje srce in svojega duha na Jezusov prihod, pogovorimo se to uro: kako bo tudi nam postati mogoče pravim značajem.

*

Dragi! Stanoviten moraš biti v dobrem; nepregovorljiv, kadar se gre za tvoje svete dolžnosti, vtrjen v vsaki pravdi kakor jeklo: taki in podobni uki se ti dajejo.

Kakošen je takim ukom namen? Odgovor: Namen jim je naslednji.

Ko bi te v zlo prišla vabit družba hudobnih drugov, vdati se ne smeš — ustaviti se jim: to je tvoja dolžnost.

Na Boga si prisegel kedaj, da hočeš živeti po sv. veri in mašnik te je obljubil v vodo sv. krsta — in te slovesne obljube — prve, ki si jo storil na zemlji — prelamljati ne smeš. Maziljena v zakramentu sv. birme sta se vstopila v resno življenje kakor čil, mlad Kristov vojak, kakor vitka junakinja — za sveti boj zoper vsakatega dušnega sovražnika vneta oba. V zakramentu sv. pokore si se obtožil svojega padca in obljubil si skesán, da se stanovitno varovati hočeš vseh pretečih si nevarnosti v človeškem življenju. Potrjen in potrjena v sv. zakramentu z Jezusovim telesom in njegovo krvjo si, da le hočeš, ohraniti se v stanu v vsakem dobrem, naj še tako krog tebe divja zapeljujoči te svet.

To izpolnuj; potem si značaj — krščanski značaj.

V vsem dobrem in svetem značaje, t. j. kolikor sploh mogoče neizpremenljiv nazorov, moraš pa biti zoper vse slabo isto tako neupogljiv značaj. Hudobnih tovarišev

in tovarišic ali škodeželjnega svetá sodbe se prestrašiti ne smeš. Ker uprav, kar malo-vrednim ni vseč, to je po volji boljim ljudem, torej tudi Bogu. Kedor se pa slabih zboji — ta značaj ni! Kedor se po svetu slabih ravna — ta onečaščuje Boga.

Poglejmo krog sebe.

Med svetom so ljudje, ki jih vsakedo težko ume. Sedaj veseli, žalostni koj potem; kmalu vneti za dobro, kmalu za slabo; zopet prenagli, prepočasni koj potem; danes tu, jutri tam; danes črni, beli jutri: taki, da jim ni ostanka v nobenem nazorovanju. — Kakor morje ladije, ki so obložene nepravilno, tako mečejo take ljudi okrog življenja valovi; oni sami pa se tresejo v tem vodovju, kakor vidiš trst, ki ga veter — kakor mu ljubo — maje sem ter tje. — Taki nestanovitniki ti kaj stalnega včiniti niso sposobni. Storjenega sklepa ti ne izvedejo, kakor hitro se jim je le mala težava stavila na pot. Vsacega se boječ vstregli bi slednjemu radi; a konec je ta, da niso bili v uslugo ne enemu ne drugemu: tvarina prezirajočemu posmehu so bili in z njimi na svetu ne računa nihče.

Kaj praviš, dragi, o taki nikakor ne redki — a vselej neljubi prikazni; kaj praviš o takih ljudeh? — Kaj ne, to so ubožčki; vse prej nego značaj. Revež, ki je postal tako nestanovitne volje po žalih zgodbah življenja! Nikedo — tudi ne v najnavadnejih: bodi si v posvetnih bodi si v dušnih zadevah se nanj več zanesti mogel ne bo.

*
*
*

Dragi! Zato se učimo vtrjevati se v vsem svetem, v vsem pravem, dobrem in blagem. Če nam kaj težkega pride v pot, premagajmo to težavo kličoč Boga na pomoč. Če nam veleva česa božja previdnost, hitri bodimo v izpolnovanju. Če nam je iti v boj za dobro šego — sploh za krepost v boj, brzo zgrabimo za škit božji, ne boječ se močno oboroženega nasprotovalca. Današnjega sv. evangelija krasna nepremičnica na svetniškem nebu naj nam bo ob teh naših naporih neupogljivi značaj: sv. Ivan Krstnik.

Velikemu Gospodnjemu predhodniku podobni potem ne bomo „trst, kateri veter maje sem ter tje“. Vjekleneli v trdnem verskem življenju in v vsem dobrem postanemo tem potem z božjo pomočjo Bogu in ljudem ljubi — trdni; torej — značaji. Amen.

Marljivost boljša nego nadarjenost.

Mnogo je otrok, ki so jako nadarjeni in se zelo lahko uče ter so v šolah vedno med prvimi, v življenju pa ne pridejo naprej, ne dosežejo ničesar, ker niso delalni, skrbni in vstrajni, nego se zanašajo le na svoj talent. Pri njih se vresničuje basen o polžu in zajcu, ki sta tekla za stavo. Polž je, dasi počasi lezeč, vstrajno se pomikal proti svojemu cilju; zajec pa, zaupajoč na svoje noge, se je igral med potjo, čas potratil in stavo — izgubil.

Tako je tudi pri ljudeh. Mnogi vrlo nadarjeni dijaki se vsled lahkomišljenosti in brezskrbnosti izgube ali vsaj ne dosežejo ničesar, dočim postanejo drugi, slabeje nadarjeni, toda marljivi in vstrajni, vplivni in slavni možje.

Pri nekaterih se dogaja tudi to, da v mladosti duševne moči takorekoč spe in se še le v zrelejši dobi izbude; tudi taki dosežejo vspehe če so delalni, marljivi, vstrajni.

Taki slavni možje, ki so veljali v mladosti za slaboumnike in so morali prve čase svojega šolanja presedeti v sramotilni ali oslovski klopi, so bili n. pr. slavni švedski botanik Linne, znani kemik Liebig, Aleksander pl. Humboldt, francoski naravoslovec Arago, angleški zvezdoslovec Izak Newton, elektrik Davy, pesniki: Walter Scott, Bürger, Oliver Goldsmith, veliki vojskovodje: Blücher, Wellington, da tudi Napoleon I., in državnik Bismark. Tudi med svetniki se nahajajo taki, ki so veljali v mladosti za prazne glave, ki pa so v zreli dobi postali učenjaki. Taki so n. pr. sv. Albert Veliki, (Albertus Magnus), sv. Izidor, nadškof v Sevili in dr.

Zgodovina Amerike, novega sveta, nam imenuje može, ki so s pičlimi predštudijami dosegli visoka dostojanstva. Tako Abraham Lincoln, general Jackson, predsednik Johnson, ki se je še le od svoje žene naučil brati in pisati i. dr.

Nadarjenost je pač dar od Boga, ki je, ako se ne izrabi, podobna zakopanemu evangelijskemu

talentu, koji ni bil nikake koristi — zakopal se je. A marljivost je pridobljena čednost, pridobljena po neupogljivi volji. Ker je pa človeska volja prosta, da se lahko dela dobro ali hudo, zato se mora pridnost višje ceniti nego nadarjenost.

Župnik Jos. Plantarič.

Po Vrgm. I. 21, št. 9.

Leon XIII.

Škof v Peružiji 1846—1876; kardinal
1853—1878.

Kakor je bilo že omenjeno, bil je na škofa Peccija vpliv provincijalni koncilj sklican v Spoleto l. 1849. Po mnogih misijonih, ki so se obhajali v Peružiji in drugod, naj bi se izvajale v koncilu zasnovane reforme. Isti smoter, namreč: odvrnitev duševnih zlegov, pospešitev krščanstva in izboljšanje nravnosti je hotel doseči po raznih pastirskih listih. Bilo mu je pa v tem mnogo teškoč, deloma glede značaja ljudstva, deloma glede vkoreninjenih razvad, ki so se le še povečale v puntarskem l. 1848. In dasi ni mogel vseh dovesti na pravo pot, vendar je zvesti nadpastir vse poskusil in tvegati, da bi rešil ovčic, kolikor se jih je dalo rešiti.

L. 1853 je bil imenovan kardinalom. Bil je pravi prijatelj in dobrotnik ljudstvu v duševnih in telesnih potrebah. Kolikokrat je ponavljal, kakor Jezus Krist: Meni se ljudstvo smili. Pokazal se je pristno krščanskega in praktičnega socialnega politika, ki ni le znanstveno proučaval vedo in lepe teorije: nego imel bistre oči in odprte roke za potrebe ljudstva, ter je izdatno pomočjo in osebno dejansko delalnostjo prišel veliki sili v okom. Tako je v Peružiji vstanovil „posojilnico kršč. usmiljenja“, takozvani „monte di Pieta“, v kateri so potrebni proti zmernim obrestim dobivali denar na posodo. V letih 1853 in 1854, ko je bila lakota, je vredil za razdelitev denarjev in živeža dobrodnelno komisijo, kateri je bil sam načelnik. Po njegovem navodu so tudi župniki po deželi osnovali take komisije. Ko je bila beda največja, dal je napraviti pred svojo palačo obedo za vse gladne v mestu. Tu je sam, obdan od duhovnikov in bogoslovcev, delil jedila.

V svojem literarnem boju zoper revolucijo iz knežjih vrst je kazal Pecci svojo učenost, bistri razum in veliko odločnost. V zbirki vradnih aktov kardinala in škofa iz Peružije nahaja se več nego 30 ugovorov, spomenic, dekretov in pastirskih listov, v katerih se je kakor drugi David, oblečen z božjim orožjem, bojeval zoper Golijata, to je zoper cerkvi sovražne oblasti, za pravico božje cerkve. Kedar koli so sovražniki napadali ali pa krsili pravice sv. cerkve, stal je kardinal Pecci na braniku kakor čuječ sionski čuvaj. Branec te pravice dvignil je svoj višjepastirski glas deloma z ugovori, deloma s svarjenjem. Zdaj zavračuje z mnogimi kanoničnimi in zgodovinskimi dokazi ono po modernih učenjakih in diplomatih poskušano odobravanje cerkvenega ropa, t. j. ropa papeževih dežel. Sedaj protestuje s svojo obširno bogoslovno in juridično učenostjo zoper vpeljano civilnega zakona, ki je toli kvarljiv nravnemu in socialnemu blagru. Drugo pot pobija temeljitimi dokazi v pastirskem listu prazne ugovore oholih Francosov zoper božanstvo Kristovo; posebno naj se tu imenuje spisovatelj „Kristovega Življenja“ Renan. Izdal je krasen pastirski list o vzvišenosti in veličastvu sv. cerkve. Svet pa se je čudil njegovim poslednjim trem pastirskim listom, v katerih je opisoval sv. cerkev v nasprotji do moderne vede in civilizacije.

Premontezi so se polastili papeževih dežel in dne 14. septembra l. 1860 vdrli tudi v Peružijo. Revolucija je obhajala svoje zmagoslavje, vera se je slabila in ljudstvo pohujševalo. Takrat je trebalo v Peružiji celega moža, kakor je bil Pecci, da je varna peružijska cerkev. Tu je stal Pecci na braniku. L. 1861 izdal je navodilo duhovnikom in pismo do kralja Viktor Emanuela glede civilnega zakona. Uprl se je novi vladi v mnogih rečeh. Često je v pastirskih listih pobijal zmote in krivo vero, svaril je pred branjem knjig in časnikov, ki napadajo vero in nravnost. Bil je takrat pravi laški kulturni boj. Pecci je bil odličen bojevnik za vaticansko stvar. Na vse strani je bil neutrudljivo delalen. Sedaj se je pozval do duhovščine, vzdubujat jo do požrtvovalnega delovanja v hudih časih; često je nastopal z drugimi škofi zoper rastoče zlo. Šel je v Rim do apostolskega sedeža, vedoč, da pomore le v tesni zvezi z najvišjim pastirjem sv. cerkve do blagra in rešitve svoji čredi. Slednjič je vzbudil časopise v obrambo

katoliških resnic zoper krivovero, nevero, indiferentizem. Videl je veliko politično in moralno spremembo v svoji škotiji in v vsi Italiji in gledal je žalostne nasledke. Srce mu je krvavelo, ko je videl, kako vlada prostozidarstvo, ki vpliva v najvišje kroge, ter siri sovraštvo zoper cerkev in sveto stolico. Srce ga je bolelo, ko je opazoval, kako peša in gineva sv. vera, kako se šopirijo verske ločine ter se širi nevera in indiferentizem in se množijo zločini,^{*)} propada pa javna morala.

Smililo se mu je ljudstvo, ki je pred l. 1860 vzivalo gmotni blagostan. Sedaj (in to do današnjega dne) pa je stiskajo visoki davki in neznosna bremena. Vsako leto je ob kaki slovesnosti ponavljal Leon ugovor zoper oropanje papeževe dežele in rimskega mesta. Seveda so take besede neprijetno dirnile italijanske državnike in druge z njimi v prijazni razmeri nahajajoče se kroge.

Pecci je bil torej, kakor škof — škof po božji volji, prav tak, kakoršen bodi po besedah sv. Pavla do Timoteja in Tita. Do Timoteja piše sv. Pavel namreč: „Škof mora biti nesvarljiv, trezen, razumen, postaven, sramežljiv, do tujih postrežljiv, učenik, ne pijanec, ne bojevalec, nego krotak; ne prepirljiv, ne lakomen;“ Do Tita pa piše: „Škof mora brez pregrehe biti, kakor božji hišnik; ne sme biti napuhujen, ne togoten, ne pijanec, ne bojevalec, ne nespodobnega dobička lakomen; nego mora biti do tujih postrežljiv, dobrotljiv, trezen, pravičen, svet, zdržljiv, držeč se resnične besede, katera je po nauku: da mu je mogoče opominjati v zdravem uku in prepričati tiste, ki zoper govore“.

Dober škof bodi mož temeljite učenosti, odločnega značaja in modrega ravnanja. Vladal je svojo škofijo lik sv. Ambrožu v Milanu. Že do leta 1860 je bil težaven položaj, ker so l. 1848–49 prekucije stresale vse države. Leta 1860 so se pa Piementezi polastili papeževih dežel. V viharnem času je torej moral vladati škofijo. Duh napačne prosvete in

vede, nevere in upora, revolucije in rebelije se je dvigal in širil ter žugal pokvariti narod, zlasti pa mladino. Goreči škof se je s srčnostjo in celo nevarnostjo življenja uprl krivim prorokom. S pridižnice kakor v krasnih pastirskih listih je zavračeval z besedami sv. pisma in z uma svitlim mečem prazne ohole fraze puntarske stranke o napredku, kulturi, civilizaciji in povzdigoval je temeljito, oduševljeno zgovornostjo prosveto, ki vspeva na verski podlagi in ki edino more osrečiti človeštvo. Leta 1849 so se vsled njegovega vpliva zbrali škofje umbrijske provincije v Spoleto v provincijalni koncilij. Tu so sklenili važne ukrepe v odvrnitev duševnih zlegov in v pospešitev krščanstva. Vsled tega je odmenil škof Joahim Pecci vso pozornost izobražbi naroda v ljuški šoli. Skrbel je za splošen obisk šole, izboljšal je učila, kakor tudi gmotni stan učiteljev. Skrbel je za krščansko vzgojo mladine. Spisal je nov katekizem, ustanovil je učilne za šoli odrastle dečke: sv. Filipa vrtce. Tu so se zbirali dečki ob nedeljah in zapovedanih praznikih učiti se krščanskega nauka, obhajati pobožne vaje, ter pošteno se razvedrit. Tako je zasnoval za sinove odličnih stkrešev konzervatorij, za gosposka dekleta pa penzijonat, čegar vodstvo je izročil gospem du „Sacre Coeur“. Deško sirotišnico je preosnoval in vodstvo izročil šolskim bratom iz Belgije. Enako je skrbel za deklice sirote. V prid zanemarjenim deklicam je osnoval utečišče (asyl), čegar vodstvo je poveril belgijskim sestram od božje previdnosti. Pecci je že namreč kakor nuncij v Belgiji opazoval blagonosno delovanje onih bratov in teh sestra, in dokaj značilno je za poznejšega papeža to, da je, kjer koli je našel rabljivih moči, vse pojemal v Peružijo in pozneje v Rim. Njegov duh ni poznal tesnosrčnega ter omejenega laškega narodnega ponosa. Tako je n. pr. iz Bavarske pozval Hergenroetherja za kardinalarhivarja v Rim ter mu dal v pomoč dominikanca Denifleja, Tirolca; poljskega škofa Ledohovskega ga je imenoval kardinala ter celo prefekta propagandi, nemškega slikarja Zajca pa za vodijo vaticanske galerije slik.

Župnik Alojzij Kummer.

(Dalje prihodnjic.)

*) Značilno za veliko demoralizacijo v Italiji je tudi to, da so napade na kronane glave (n. pr. avstrijsko cesarico c. dr.) izvršili v prošlih letih skoraj le Italijanci.

Spominjski dan papeža Pija X.

18. dan meseca septembra je obletnica, odkar je bil Pij X. v mašnika posvečen. Ta dan je doslej družina Sarto vselej skupno praznovala. Tudi kot papež Pij X. ni hotel opustiti te navade. Povabil je svoje tri sestre in svojega tajnika Msgr. Bressan-a na obed. Sicer skromni obed je bil pomnožen z nekaterimi finejšimi jedili. Msgr. Bressan pa sploh vsak dan obeduje z papežem. — O papeževih sestrah se pripoveduje tudi ta-le zanimivost: Dve ste dne 7. septembra odpotovali iz Benetek v Rim. Na kolodvoru ste hoteli kupiti vozovnici za III. razred. A na povelje mestne prefekture jim je bil na razpolago dan salonski vagon, v katerem ste se potem peljali v Rim obiskat svojega na prestol sv. Petra povišanega brata. — Čast občini benečanski, ki tako papeža časti v njegovih sestrah. Saj je bil pa tudi kakor nadškof in kardinal Josip Sarko zelo v čislih med gospodo, a tudi jako priljubljen med nižjimi slojevi benečanskega ljudstva.

Župnik Alojzij Kummer.

Mučenci.

Starokrščanska povest Milutina Mayerja

(Dalje.)

Takoj na prvih stopnicah jo je srečal poveljnik cesarske telesne straže, ki jo je preprijazno pozdravil. On je šel pravkar od Galerija. Njegov prekrasen in bogato pozlačen voz „kvadriga“ je stal pred palačo. Radovedna množica ga je čezdalje bolj obsipala ne vede, čemu naj se čudi bolj, čistokrvnim belcem ali pozlačenemu vozu.

Galerij se je čudil, ko je stopila Skribonija v dvorano, kjer se je posvetoval z njenim možem in še z nekaterimi najvišjimi uradniki. To ni bilo običajno, da bi rimske gospe prihajale v cesarski zbor na posvet.

„Kakšna sreča prinaša tebe, plemenita gospa?“ vpraša je cesar.

„O Skribonija!“ začudi se tudi Kvint. „Kaj je tako nujnega? Ti si nenavadno razburjena?“

„Kaj ne bi bila? Takega razžaljenja še nisem doživela,“ začne z jokavim glasom.

„Govori!“ de Galerij in ji ponudi slonokoščen stolec. Ona sede.

„Čast rimske gospe je žaljena?“ vzklikne srdita.

„Ali povej, od koga?“ vpraša jo mož.

„Od bornega sužnja, od kristijana Valerija, ki si ga bil ti poslal k meni, da bi pregledal tisto nesrečno posodo za cvetice...“

Skribonija začne pripovedovati prizor, ki se je vršil med njo in Valerijem. Ali njeno pripovedovanje ni bilo istinito, nego zavito. Ona se je delala nedolžno, izzvano od Valerija. O tem, da ga je zavajala, ni črhnila besedice.

Ko je dogovorila, potolaži jo Galerij rekoč:

„Gospa, svojo cesarsko besedo ti dajem, da dobodeš zadoščenje za žaljeno čast... Tak zločinec se mora kazniti s smrtjo.“

Skribonija je vesela ostavila cesarsko palačo. Sužnjem je ukazala, da naj jo nekolikokrat neso po trgu. Potem pa je zavila v tempelj Fortune, boginje sreče, da ji žrtvuje svojo dragoceno bisernico v zahvalo, ker doleti kazen Valerija.

IV.

Po razgovoru med Skribonijo in Valerijem je minilo dobre tri mesece. . .

Bil je mračen jesenski listopadov dan. Grad Srem je pokrivala megla, ki se je dvigala iz Save, in zavijala v sivi zavoj vso okolico. Sele proti poldnevu je jelo solnce nekaj bolj prodirati s svojimi žarki in razganjati jesensko meglo. Izza nje se je prikazalo jasno modro obzorje.

Na glavnem mestnem trgu pred templjem boga Eskulapa se je zbirala številna množica. Tega dne naj po odredbi cesarjevi četirje sremski kiparji ali mučeniško smrt store za svojo vero ali žrtvujejo na čast Eskulapu in se s tem izbavijo smrtne kazni.

Množica je že nestipno pričakovala prihoda cesarja Galerija, ki naj vpravo vsega Srema izreče sodbo.

Naposled se prikaže ob vratih cesarske palače bogata nosilnica, ki jo je nosilo osem črnih sužnjev v svilnatih oblekah. V njej je sedel mrčavi Galerij, visok mož in črnkast, ognjen s škrlatno togo pretkano z zlatimi zvezdami. Pred nosilnico in krog nje je stopala telesna straža v svetlih, pozlačenih oklepih z visokimi šlemi, z velikimi, okroglimi štiti in z dolgimi smrtonosnimi sulicami. Pred stražo pa so stopali nesterilni sužnji v lepih oblekah. Izza Galerijeve se je prikazal kar cel izprevod nosilnic, ki so sedeli v njih mestni prefekt in načelnik cesarske telesne

straže, potem visoki državni uradniki, cesarjevi svētniki, ugledne rimske gospe in njihove pomehkužene hčere, vse v svili, zlatu in dragih kamenih.

Množica se je pasla na tem sijaju in oduševljeno vpila:

„Živio Galerij! . . .“

Na vzvišenem odru pred templjem je sel Galerij na zlat stolec. Krog njega so se razvrstili ostali dostojanstveniki, duhovniki in telesna straža, dočim so stali suznji v ozadju in nekateri posedali po stolbah, vodečih v tempelj, ali pa se naslantali ob visoke stebre podpirajoče templjevo pročelje.

Zdajci privedejo vse četiri kiparje pred Galerija, ki jim veli osorno in strogo:

„Vi ste zatoženi, da niste hoteli izdelati kipa boga Eskulapa, ki ga je bil naročil božanski cesar Dioklecijan za svojo palačo!“

„Istina je!“ potrdi najstarejši kipar, tisti, ki je onkrat v kamenolomu zaščitil okrutnega nadzornika Lolija.

„A zakaj ste se uprli vsemogočni zapovedi božanskega cesarja?“

„Ker je zahteval od nas nekaj takega, kar mi ne smemo in nečemo storiti!“ odgovore vsi četirje.

„Tako torej?“ zareži cesar.

„Mi smo kristijani in kakor taki se klanjamo samo edinemu in pravemu Bogu, stvarniku nebes in zemlje, in od njega poslanemu Odrešeniku Jezusu Kristu! . . .“

„Nesrečniki!“ preseka cesar besedo. „Kakšne bedastoče so to?“

„Čuj, cesar!“ oglasi se Valerij. „To niso nikakršne bedastoče; bedastoče so vaši krivi bogovi; bedaki so vaši duhovniki, ki hujskajo in zavajajo neuko ljudstvo; bedastoče so vaši nedostojni obredi.“

„Bogove je razžalil!“ zagrmí druhal in začne grozno razsajati.

Vojaki dajo znamenje, da naj mirujejo.

Galerij plane kvišku in vpraša:

„Bedak, ali oporečeš, kar si rekel?“

„Nikdar! Boga je treba slušati, a ne vas!“

„Bičajte ga do krvi! . . .“

Emonski.

(Dalje prihodnjč.)

Z r n j e.

Sv. Cita je bila modra in krepostna devica. V hiši, kjer je ta svetnica služila, bil je nesramen hlapec, ki je zabavati hotel druge posle s pohujšljivim govorjenjem in z nedostojno šalo. Vsi drugi so ga poslušali in se mu smejali. Le sv. Cita je bila vžaljena v srcu. Naznanila je to gospodnji ter povedala svojo voljo, da službo zapusti, ako hlapec ostane. Gospodinja je takoj hlapca od službe odslovila. Izgled je vplival tudi na druge posle. Navdal jih je s takim strahom, da od teh dob nihče ni več izpregovoril nespodobne besede.

Kako vzvišena vzornica je sv. Cita poslom, zlasti deklam, ki se često nahajajo v enakih ali v še hujskih prilikah. Tudi gospodarjem in gospodinjam učiteljica naj bo sv. Cita.

Župnik Alojzij Kummer.

Papeži — redovniki. V dolgi vrsti papežev jih je bilo nekoliko tudi redovnega stanu. Tako je bilo 27 avguštincev, 27 benediktinov, 5 frančiškanov, 4 cistercijanci, 1 kartuzan in 1 karmelit.

Zadnji papež-redovnik je bil Gregorij XVI. Ko je bil za papeža izvoljen, ni bil še škof. Moral se je za to dati najprvo v škofa posvetiti, potem še le je bil kronan za papeža. — Čudno je pri tem to, da iz Jezusove družbe še ni bilo papeža. Nekoč so za to vprašali kardinala, ki pripada temu redu: kaj bi bilo temu vzrok, da nikogar ni iz Jezusove družbe. „Motite se“, pravi smehljaje se kardinal „celo prvi papež, sv. Peter, je bil iz Jezusove družbe!“

o. M.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrt leta 1 krono 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.
